

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПІС
РІК ВІДАННЯ 2002
ЖОВТЕНЬ
Число 10 (10)
КІЇВ 2002

ВІДАННЯ ТОВАРИСТВА "ЧЕРНІГІВСЬКЕ ЗЕМЛЯЦТВО"

Колонка шеф-редактора

НАШ КРАЙ СОБОРНИЙ

Місяць вересень видається урожайним для нашої Сіверської сторони. Наши славні хлібороби встигли до перших осінніх дощів упорати інви, а заодно заглянути в майбутнє. І нехай воно оренепе рясним потом, хай не завжди оповите сочевим земних радощів - бо Україна переживає не кращі часи, шукаючи нові пляхи розвитку, але той, хто вірить у нього, не зіб'ється з дороги, продовжить славу своїх попередників.

А наскільки чим гордитися, на що рівняються. Віховими стали свята, записані на скрижалах історії: і те ж двохсотліття Чернігівської губернії, і сімдесятліття утворення області, які стали справжнім всенародним торжеством. Так, кожна людина має внутрішню потребу, хот на якийсь час віддунти себе причетно до великих подій, поділитися радістю із земляками, гордістю за свій найцарівніший край. І всі ми горді з того, що Чернігівщина, малочи не кращі можливості для економічного та духовного розвитку, все впевніше наближається до передових областей України. А все це по руціться працьовитими руками робітників і селян, мудрими сердями педагогів і вчених, молодчою енергією нового покоління підприємців, талантам творчої інтелігенції, розважливистю ветеранів і поривом юнін.

Чи такі вже тяжкі часи ми переживаємо нині, чи варто опускати руки перед труднощами? Як на мене, ні, коли згадати давніші і більші роки лихоліть. Згадаймо старі, книжки часі, коли наші предки вистояли перед настімям манголо-татар, згадаймо фантастичну навалу, коли питання стояло руба - бути чи не бути самій Україні, коли тисячі наших славних сіверян не скорилися загарбникам і обстали за зброєю в руках за свободу рідної сторони. Тоді наші чернігівські краї став партізанським, повстанським. І коли перезадня межа між Кіївщиною та Чернігівщиною, ніколи не забудеш зупинитися та постоїти бодай хвилину перед промовистим символічним написом на придорожному циглі. Недарма ж так широко відзначалося нині по всій Україні - а в нашій стороні особливо - святе славних месників.

Іх, сивохих, посічених ворожими кулями та осколками, виморенных холодними землянками, знекровлених гітерієвськими кативами залишилося не так багато. І тим більшою має бути наша любов до них, як і до тих воїнів, що пройшли зі зброєю в руках фронтах відступу і наступу. І часом болить душа від того, що наша молода держава не може забезпечити їм спокійну старість, гідну їхнього подвигу. Шо ж, із минулого не треба легковажити, бо колись так само можуть відкликнутися нас наші прийдешні покоління. Адже історію пишуть живі люди, і наш соборний край Сіверський лише ім завдачує за можливість величини перед іншими краями.

Столичне Чернігівське земляцтво прагне не стояти осторонь від подій у рідній стороні. І добре, що керівництво області тісно співпрацює з нашим громадським об'єднанням, що кожен районний осередок не пропускає єдиної можливості підійтися в свою міську батьківщину, поділитися планами, надати бодай найменшу допомогу землякам. Приклад цього чимало, із них твориться палітра родинності, неперевершеної нам які.

А щодо наших славних ветеранів, то вони завжди знаходяться в центрі наших земляцьких турбот. Мало того - саме вони складають найактивнішу частину нашого більше як тисячного колективу. Отож, є ще порох у порохівниках учасників війни чи ветеранів праці, є з кого брати приклад нашому молодіжному крилу, яке також поповнюються свіжими силами. Це доктори наук, академікі різних академій Микола Білякевич, Анатолій Бондаренко, Микола Верзиненко, Дмитро Волох, Раїса Іванченко, Іван Зазюн, Петро Конюценко, Іван Майдан, Григорій Халимоненко, Володимир Хільчевський та Анатолій Шидловський, це й десятки вчителів, а серед них справжні патріархи освітньої справи Раїса П'ятницька, життя якої може скласти сюжет для чудової повісті.

Осінь входить у свої права. Величаються могутні бори, оповізаються першими багринами, над містами й селами зводиться у небеса нові собори - то склюває дух нашого древнього краю, що вистояв у стількох випробуваннях. Тепер, коли наша держава наречена здобула незалежність, тільки перед нас самих залежить її майбутнє. Тож гуртуємося тісніше довкола свого минулого і наступного! Адже здавен серед українців існує таке явище як толока, а наше всенародне толкування тільки набирає сили, тільки нам будуть розбудовувати свій соборний край.

Віктор ТКАЧЕНКО,
голова Ради товариства
"Чернігівське земляцтво" в м. Києві

ЖИВИ, ЗЕМЛЕ СІВЕРСЬКА!

В Україні осінь - пора весіль і ювіліїв. Закінчилася напруженна літня пора - настає час переночину. А для чернігівців перший місяць осені став особливо значним.

1310-літній Чернігів ніби помолодівш. Місто причепилося, вулиці вмілися чистою деснянською водою, розквітили багатобрів'ям транспаранти, яскравою здобуною іновальніх будівель, а на Красній площа в ошатних шатах радують земляків своєю довершеністю роботи народних умільців Чернігівщини.

Тут же на площи виникували п'ять яскраво оздоблених тролейбусів - подарунок чернігівців від дніпропетровців, точніше, від виробників цього громадського транспорту, колись знаменитого на весь світ "Південного машинобудівного заводу".

А навколо лунають пісні, байдорить дух зваблива музика - із своїм мистецтвом пригощають країна майстри мистецтв та художніх колективів області "Чернігівські клейноди". На площи велелюдда святково вбраних чернігівців та гостей міста, жарти, гамір, сміх.

Місто святе одразу два свої ювілії - 200-річчя Чернігівської губернії та 70-річчя утворення Чернігівської області.

З цієї нагоди привітати своїх земляків прибули Президент України Л. Кучма, вице-

прем'єр-міністр В. Семиноженко, представники областей України, Росії та Білорусі і, звичайно ж, представники столичного Чернігівського земляцтва.

Під склепінням обласного академічного українського музично-драматичного театру

Вліц-інтер'ю ІСТОРІЯ ПИШЕТЬСЯ СЬОГОДНІ

Свого часу мені довелося працювати заступником голови облдержадміністрації, а тому добре знаю всі проблеми, які доводиться розв'язувати нинішньому керівництву. Скажу з повною відповідальністю: область наша знаходиться на підйомі, рівень життя людей зростає, отже, історія Сіверського краю пишеться і сьогодні. Зичу всім землякам щастя і впевненості у майбутньому.

Микола РУДЬКО,
начальник управління
громадянства
Адміністрації Президента
України

ім. Т. Г. Шевченка, де відбулося урочисте зібрання з нагоди ювілію Чернігівщини, вільних місць не було.

У залі чернігівці, представники усіх районів області, гості з багатьох куточків України та близького зарубіжжя.

Вітаючи земляків з ювілеями, Президент України відзначив, що йому надзвичайно присмачило побувати на своїй рідній

Земле родюча,
Земле співуча,
Земле чудових
люді !
Линем до тебе
Серцем жагучим,
Як до матусі
Антей.
Станіслав
РЕП'ЯХ

- стор. 3
- стор. 4
- стор. 5

**У жовтні 2002 року
святкують свій ювілей
шановані члени
товариства
"Чернігівське земляцтво"**

Скорик Володимир Степанович - 80-річчя. Народився 10 жовтня 1922 року в селі Стара Тарнощина Прилуцького району. Працював на партійній роботі в Борзині, Чернігові, Києві. Учасник бойових дій Великої Вітчизняної війни, інвалід І групи. За ратні подвиги і трудові звершенні нагорождений сімома орденами і двадцятьма медалями. Нині на заслуженому відпочинку.

Глушенко Микола Іванович - 80-ліття. Народився 11 жовтня 1922 року в місті Ічня. Учасник Великої Вітчизняної війни. Працював педагогом І-ІІ Кіївської музичної школи імені Я. Стеценка. Нагорождений орденами "Вітчизняної війни" 2 ступеня, "За мужність", численними медалями. Зарах на пенсії.

Бабич Андрій Іванович - 80-річчя. Народився 26 жовтня 1922 року в селі Нова Гребля Прилуцького району. Працював кореспондентом газет "Кіївська правда", "Нове життя". Учасник бойових дій Великої Вітчизняної війни, інвалід ІІ війни. Має нагороди. Нині на пенсії.

Черніта Дмитро Федорович - 75-ліття. Народився 5 жовтня 1927 року в селі Миколаївка Борзнянського району. Закінчив Кіївський політехнічний інститут. Працював у ньому асистентом, старшим викладачем, заступником декана, деканом. Нині завідує кафедрою "Фізико-хімічні основи металів" Національного технічного університету "КПІ". Заслужений працівник вищої школи України. Академік Академії інженерних наук і Академії вищої школи. Доктор технічних наук, професор. Учасник Великої Вітчизняної війни, має урядові нагороди.

Туркена Анатолій Олександрович - 65-річчя. Народився 7 жовтня 1937 року в місті Ічня. Закінчив факультет журналістики Кіївського державного університету імені Т. Г. Шевченка. Працював на Виставці досягнень народного господарства у відділі інформації і преси на Українському республіканському радіо у "Мовленні на за-рубіжні країни". Має численні грамоти, поділки.

Зубець Григорій Іванович - 65-ліття. Народився 8 жовтня 1937 року в селі Нова Басанівка Бобрівського району. З 1959 по 1965 рік працював у органах внутрішніх справ на оперативній роботі. Закінчив Кіївський державний університет імені Т. Г. Шевченка - юридичний факультет. З 1965 року працював у судових органах Києва та Кіївської області: судья Залізничного району, Кіївського обласного суду, консультант Міністерства юстиції України, заступник начальника Управління судових органів. З 1973 року - в Кіївському міському суді, заступник голови, голова суду. Заслужений юрист України.

Макаревич Олександр Паїлович - 65-річчя. Народився 19 жовтня 1937 року в Омській області, жив у Семенівці, закінчив там середню школу. Осіта вища. Завідує кафедрою "Ліварне виробництво чорних і коловорових металів" Національного технічного університету "КПІ". Доктор технічних наук, професор.

Луковиця Анатолій Михайлович - 65-ліття. Народився 22 жовтня 1937 року в селі Інниця Ічнянського району. Закінчив Кіївський інженерно-будівельний інститут. Працював у різних організаціях на різних посадах. Нині - голова правління акціонерного товариства підприємства "Укрліфт". Нагорождений орденом "Знак Пошани" і медалями.

Пархоменко Петро Миколайович - 60-річчя. Народився 1 жовтня 1942 року в селі Спасіське Сосницького району. Закінчив Кіївський технологічний інститут харчової промисловості. Працював майстром хлібопекарем, директором хлібозаводу. Нині - генеральний директор АТ "Київліфт". Заслужений працівник промисловості, переможець Всеукраїнської акції "Золота фортуна" і медалями.

Степченко Олексій Олександрович - 60-річчя. Народився 16 жовтня 1942 року в селі Яблунівка Прилуцького району. Закінчив Кіївський лінгвістичний інститут. Працював у школах, на Науково-дослідному інституті педагогіки, викладач у Академії внутрішніх справ. Полковник міліції і відставці. Нині - завідувач кафедри іно-земних мов Міжгалузевого інституту управління.

Міщенко Володимир Федорович - 55-ліття. Народився 3 жовтня 1947 року в місті Бобрівці. Закінчив Українську сільськогосподарську академію. Працював у обчислювальному центрі Держплану УРСР. Останні 27 років - у Міністерстві економіки України. Пройшли шляхи від старшого інженера до начальника управління.

Маюк Віктор Іванович - 50-річчя. Народився 28 жовтня в місті Ніжин. Закінчив історичний факультет Кіївського державного університету імені Т. Г. Шевченка. Працював у системі професійно-технічної освіти, у Вищій партійній школі при ЦК КПУ, в Інституті політології соціального управління, у апараті Верховної Ради, Адміністрації Президента України. Нині - головний науковий консультант Секретаріату Верховної Ради України. Має багато наукових праць.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає всіх із славним ювілем і цілою зичто всім міцного здоров'я, успіхів у житті та праці, невічерного оптимізму, сімейного щастя, нових звершень на добро рідної України.

ЖИВИ, ЗЕМЛЕ СІВЕРСЬКА!

« 1 Л. Кучма запевнив, що держава робить все, щоб економічні показники Чернігівщини поліпшувалися, але для цього слід взятися за розробку та здійснення програм і планів поширення ділового становища в регіоні. Пrostіше кажучи, треба змінити стосункі між чиновниками та діловими людьми. На думку Президента, чиновники часто намагаються "обдерти підприємців", а ті в свою чергу стараються "заховатися від

тво Чернігівщини домогтися того, щоб це питання в області почало нарешті вирішуватися. "Якщо керівники регіону

ховної Ради України Володимира Литвина, Прем'єр-міністра України Анатолія Кінєха, керівників міністерств і відомств, вітчизняних та зарубіжних представників дипломатичного корпусу, науковців, діячів науки і культури.

Президент Л. Кучма висловив переконання, що Чернігівщина правильно осмислила шлях, який пройшла за свою довгу історію.

Потім для учасників урочистого зібрання було дано концерт, присвячений святкуванню двох ювілеїв Чернігівщини: "Тебе, Чернігівщино, в піснях і думах славимо!"

Валентин АВДЄЕНКО.
Фото Миколи ЛЯШЕНКА

Бліц-інтер'ю

РІДНА СТОРОНА

У СЕРЦІ

Загяди подумки повертаюся до рідної сторони, зміну її усіх звичаїв граадів. Своє часу, очікуючи уряд України, прагну зробити все для розвитку свого рідного регіону, і тепер приемно відзначаючи, що Чернігівщина, макоже не особливо гарні природні ресурси, поступово наближається до провідних областей країни. Отже, у нашої квітлярії велике майбутнє.

Віталій МАСОЛ,
колишній Прем'єр-міністр
України

НА СТОРОЖІ ЗДОРОВ'Я

Свою часу відповідає за анти-пушлу галузь області. Муніципальні співробітники античної мережі наросло якісно. Люди сумілі зберегти державний рівень медичності, поряд з цим впроваджують нові форми господарювання. Управління очолює молода енергійна жінка Пастолиця Світлана Василівна, депутат обласної Ради. У неї підібрани гарні кадри - досвідчена Куріряненко Галина Петрівна, Шенченко Раїса Петрівна, завідувачкою 25 аптечкою в центрі міста Савченко Раїса Миколаївна, завідувачкою №1 Головко Василь Дмитрович та багато інших. Примінені враження сприяли контролюванню служба за ліками.

Словом, наша Чернігівщина вінено вступає у свій черговий історичний період.

Дмитро ВОЛОХ,
професор Кіївського Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця

чиновників". То ж слід змінити ситуацію таким чином, щоб підприємці вільно робили свою справу і сплачували податки, а чиновники всіляко допомагали їм у цьому. Президент закликав керівництво

іні у цій справі зіткнутися з протидією, то вони можуть повністю розраховувати на особисту підтримку Президента", - запевнив Л. Кучма. "Я готовий для цього застосувати усі повноваження глави держави", - заявив Президент.

З нагоди подвійного ювілею на Чернігівщині Президент України вручив високі державні нагороди кращим працівникам підприємств і організацій області.

Чернігівці також привітали численні гости, які прибули на урочистість, зокрема вице-губернатор Брянської області Росії Петро Аненюк, голова Гомельського облвиконкому Республіки Білорусь Олександр Якобсон. А голова Чернігівської облдержадміністрації Микола Бутко повідомив про вітання, які надійшли на адресу облдержадміністрації, зокрема від Голови Вер-

Шільки факти

ЗЕМЛЯЦТВО ДОПОМОЖЕ

Відбулося чергове засідання Ради нашого земляцтва, яке вів його голова Віктор Ткаченко. І цього разу ділова розмова велається довкола нагальних проблем життя громадського об'єд-

нання, його зв'язків із Сіверським краєм, участі у великих заходах, які відбуваються в різний стороні. Головним же питанням, на якому загострили особливу увагу і до-

повідаж, і виступаючи, було надання посильної допомоги школам-інтернатам Чернігівщини, які потребують адресної підтримки.

ВІХИ

Струмок і річка,
У море з джерела.
У віність струменить
вода студена...

І батьківська криниця
край села
Джерелом Все світу
для нас благословенна.

Черговими зборами розпочали земляки рік 2000-й. Щира спільнота розмова кіївських чернігівчан про зроблене та, головним чином, про новітні плани додала оптимізму, вневесеності у більш масштабних діях. А вони дійсно були сутичками. Діяльність земляків впродовж року проходила під зростаючу згуртованістю, адже наша сила в гурті. Справі, малі й велики, спільнотою вирішуються країце. А їх попереду залишалася дуже багато. Наведу лише перелік деяких заходів.

4 ЛЮТОГО. Військові засідання Ради в м. Чернігові з новою благодійною акцією для шкіл-інтернатів області. Того ж дня підписано трьохсторонній Угоду на 2000 рік між товариством, обладрждміністрацією та обласною Радою.

3 ТРАВНЯ. Відкриття офісу товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві на Спортивній площі, 1. Пройде незначний проміжок часу, і цей острівочок стане рідним чернігівським домом для багатьох тисяч земляків з Києва, нашої області, навіть з Москви, Сибіру, Прибалтики, для всіх, кому єднає коріння рідного Сіверського краю.

Величезний обсяг роботи доведеться "перемолочувати" в офісі виконавчому директорові Ради, великому трудівникові, одному з ініціаторів створення товариства Борису Іваніку та його симпатичним добрям по-міціям Людмилі Й. Мані. Тут занадто можна отримати консультацію, пораду з будь-якого питання, часом вирішити складну проблему, отримати задоволення, душевний спокій просто від сліклування. Давай протягом місяця, наприклад, вислухувати заняття та давати лікарські поради членам Ради Дмитро Волох та Наталя Зубицька.

9-12 ЧЕРВНЯ. За ініціативи Ради товариства разом з Чернігівською обладрждміністрацією в Палаці спорту проведена широкомасштабна виставка "Чернігівщина - крок у третє тисячоліття". Виставку відкривали Президент України Л.Д. Кучма та Голова Верховної Ради України І.С. Площ.

Вистава експонувалася на виставці стенд товариства "Чернігівське земляцтво", виготовлений за дорученням Ради Миколою Засульським та Василем Устименком.

23-24 ЧЕРВНЯ. Голова Ради товариства Віктор Ткаченко запрошує Президентом України та Головою Верховної Ради взяти участь у їх робочій поїздці по Чернігівській області.

За результатами перебування Л.Д. Кучми в ряді районів області ним підписано доручення щодо розробки програми постапогенного відновлення історико-культурних нам'яток у Сокирянських Срібнянського району ("Садиба полковника Г.Г. Гагаріна"), Караванічівського району (Заповідник "Качанівка"), маєтку В.В. Тарновського), смт. Батурина Бахмацького району (Заповідник "Петельманська столиця").

Товариство надежним чином підключилося до виконання поставленою Президентом України завдання.

9 СЕРПНЯ. Керівники Ради товариства Віктор Ткаченко та Микола Борд прибули на нашу землюків Л.Д. Кучмі сигнальний примірник книги "Батьківський порт".

15 ВЕРЕСНЯ. В музеї ім. М. Коцюбинського у Чернігові творчому колективу, членам редакційної колегії за розробку та видання унікального календаря-2000 "Чернігівщина - земля козацька" була вручена літературна премія ім. М. Коцюбинського, лауреатами премії стали Микола Борд, Іван Корбас (вдруге), Петро Медведь, Микола Стратілат, Віктор Ткаченко, Василь Устименко. Свої премії нагороджені внесли до Фонду розвитку музико-світлового земляка.

Активність у діяльності Ради зростала. Досить скласти, що лише протягом 2000 року члени Ради збиралися 30 разів і розглядали 73 питання, серед яких: про встановлення зі знаком з українською діаспорою, вихідцями з Чернігівщини; участь у відкритті виставки картин Леоніда Могучого, присвяченої його 75-річному ювілею; затвердження Положення про процедуру прийому до членів товариства та багато інших.

Активно працювало створена Радою конкурсна комісія на країнці текст і музичну до Гімну товариства. Микола Рудко, Дмитро Волох, Петро Медведь, Віталій Розальський розглянули чимало пропозицій. До другого туру були відібрані твори Наталії Багмут, Станіслава Рен'яка і Миколи Збарацького, Жанни Боднарук та Анатолія Карпенка.

За третім разом на пропозиції фахівців Рада у жовтні прийняла рішення затвердити Гімном товариства тір чернігівських авторів С. Рен'яка та М. Збарацького.

У виконанні Чернігівського народного хору інтерес офіційно Гімн пропозував на ювілейному земляцькому зібранні 10 січня 2001 року.

На засіданнях підімалося питання щодо встановлення громадських нагород - "Почесний знак" та "Почесна грамота" товариства "Чернігівське земляцтво".

До розрізня ескіза та виготовлення на монетному дворі відібрали "Почесний знак" чимало сусіль докладів. Віктор Ткаченко та член товариства Олег Проценко. Розробка положень "Про "Почесний знак" та "Почесну грамоту" та виготовлення бланків "Почесної грамоти" доручили члену Ради Василю Устименку. Прийняті відповідні рішення.

Л.Д. Кучма, І.С. Площ, В.Ф. Бойко, О.О. Омельченко, Б.В. Іваненко, М.В. Засульський, Н.П. Зубицька, Т.А. Літочко, М.О. Рудко, В.Є. Устименко, П.Д. Шаповал.

"Почесну грамоту" нагороджено Д.С. Волох, В.Ф. Пархоменко, О.О. Проценко, Р.П. Ятицька, К.Ю. Сеніко та Н.І. Ющенко.

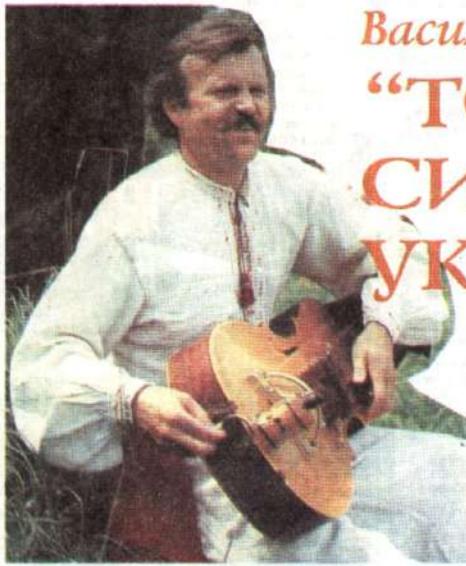
Минав час, а з ним приходили нові питання, нові задумки, нові рішення.

(Продовження в наступному номері)

Рубрику веде Василь Устименко

На фото: на відкритті офісу товариства "Чернігівське земляцтво"

(Початок у № 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9)

Славетні імена

Василь Нечепа: "ТО НАША, СИНУ, УКРАЇНА"

Ти чуєш, як шумить Дніпро,
Як лінє пісня журавлині
То все на зашта, на добре,
То наша, сину, Україна.
Під срібні звуки бандури у Кобзарській
світлиці Национального палацу мистецтв
"Український дім" ляльється мені шумо-
віння Славутича, журавлині "кури-
курли", солов'якове щебетання. Зойкі
матерів у ліху годину, і переможний тук
Чорнобиля. І життєтворчоруко відчут-
вити й майдану щасливово України. Немає
в світі такої сили, яка б змогла поста-
вити йї на коліна.

Про неї співав чернігівський кобзар
Василь Нечепа. Який імпровіза-
вав, яким талантом, як особистістю! Ко-
взакъского кореня. І духом, і гумором, і
вдачею. Милуєсь надзвичайно вишукан-
ів, як сказав, екзотичним Васильевим
вівраним, а він всміхається, ніби сам
до себе. Потім неквапливо починає роз-
повідати:

**Інов'обазар чистим
волем**

**Літньою порою,
Голосенську свою кобзу
Ніс в із собою.**

Чи не з твоїх уст почули Й лю-
ди?

Н: Це у 1980-рік було. Пам'ятю

що започаткував своє кобзарювання. Вчителі міс-
тів називали "Були і місії козаками".

Людміла, обслугована Україну

тільки тоді, коли обіцяла весь Но-
сівський район і Чернігівщину. Г.І. Г

і виконав їх волю, чим іншаєсь.

О! Тадів не тільки Носівщину, а й

всю Чернігівщину. Маю щоденни-
ка, я покажу записин і нью. Ска-
жімо, в Новгород-Сіверському ра-
йоні дав понад 150 концертів. Сос-
ницькому - 147, Ніжинському - 95 і т.д.

А після потім концертні дороги увісібі проглядили по Україні. Бува-
ло, по 300-320 концертів у рік даю. Тепер я не поспішаю. Хочу знову

починати з рідного Носівського ра-
йону. Піду вже протоптаними стеж-
ками...

Маю карту Чернігівщини, на якій

міста і села позначені хрестиками там,

де ступала моя нога. Й обіздив кол-
госпини, побував на карагах,

не дивлячись на погоду. Часто з чи-
нівським поетом Станіславом

Рен'яком. Буваю, і співаю, а він

стідиться на буркіах і плаче.

КОР: До речі, я пана Станісла-
ва ласкаво називаю Рен'яком,

хоча він обіймає поважну посаду го-
лової Чернігівської області організа-
ції Национальної Спілки письмен-
ників України.

Н: Він - мій земляк, із села Ма-
ківки Носівського району.

КОР: Пане Василю, коли ти

вперше взяв в руки бандуру та й

заграв, чи... не знає?

Н: Мені частинкою задають таке

питання, я і відповідаю: "Вчішася в

іншими" і відповідаю: "Бо коли не

підішви, то підішви".

КОР: "Ти чуєш, як шумить Дніпро,"

поправив Василь.

Як виникла ідея писати пісні?

КОР: "Під час виставки

бандуристів відбувалася

зібрання відомих

бандуристів, які виконували

згадані в пісні

художники.

Я відчув, що вони

виконують пісні, які я

запам'ятав, і відтак

запам'ятавши

їх пісні.

КОР: Пане Василю, ти представ-
ник чернігівської кобзарської шко-
ли.

Н: Я звичайно

згадую кобзарів.

КОР: Пане Василю, ти

заслужила великою славою.

Н: Так. Я не скажу, що

чорнігівська країна за інші,

змінила

Селище Березна на Чернігівсько-Сіверській землі стоять понад тисячу років, хоча перша літописна згадка про нього відноситься до 1152 року. Вже на той час це був центр Березинського князівства, юго-князь Святослав був правнуком Ярослава Мудрого, сином Чернігівського князя Володимира. Історія свідчить, що в грудні 1152 року під тодішнім Березоєм (який тоді називався Березий) відбувся бій між дружинами засновника Москви Юрія Долгорукого та київського князя Ізяслава. На боці останнього виступив і березинський Святослав. Мав він воюванину вдачу, і вже через чотири роки, як сказано в літописі, знявся всі городи подесенські" і обрав собі столицею містечко-фортецю Вишнік на Брянській землі. Візь собі за дружину внуку Юрія Долгорукого, ходив походом на Слуцьк, деякий час був навіть Чернігівським князем.

БЕРЕЗНА - МІСТО ЛІТОПИСНЕ

Отже, якщо на час літописної згадки все було Березинське (або Березоїське) князівство, то можна з повною достовірності віднести заснування Березни десь на середину Х - початок XI століття.

Отже, святали в цьому році 850-річчя літописної згадки про свою селище, мої земляки можуть піти піти, що їх Березна має таку давню історію. Деякі історики вважають ці землі праїтавськінською землю, звідси вони згодом розселилися в східному та північному напрямках. За свою багатовікову історію селище мало більше 15 назв, але кореневим у них була славнозвісна "береза". І по сьогодні побутують дві назви - Березна офіційна, Березне - традиційно народна. Жителі селища називають березинянами.

Трагічно видалася для міста-фортеці, сторожової застави на шляху між Черніговом та Новгород-Сіверським. Березна під час татаро-монгольської навали була повністю знищена і не мала з пам'яті на кілька століть. Лише десь на початку XVII століття, коли володарем Березни став польський коронний гетьман Микола Потоцький, вона знову з'являється. Фортечний центр володар обіймав земляним валом, залишки якого зберігаються донині.

В повній мірі заявляю про себе жителі Березни в період селянсько-козацьких повстань проти польської шляхти. Яків Остряниця, Каріо Скідан, Семен Биховець, Павло Бут (Павлюк), Дмитро Гуя - не прізвище, то вождів'я старінка в історії Чернігівського краю. Цікава постать Павла Навловика (Михновича), гетьмана і провідника повстання 1637 року. В Березні її донині один з кутків називають Михновицю. Тут багато років стояла садиба козацькі Михнів. Одні з них - Михнів - очільник повстанській загаті, який у травні-червні 1648 року визволив від поляків Чернігівщину і відіввів перші перемоги Богдана Хмельницького. В ті часи з'явилися і березинська козацька сотня, яка існувала 134 роки. Разом із Ніжинськими та Чернігівським полками березинські козаки брали участь у багатьох боях і походах. Під час останньої спроби польського короля Яна Казимира повоювали Лівобережну Україну Березинська сотня при підтримці Сошинської та інших розгромила загаті польських гусарів, відстояла Березну.

Серед багатьох березинських сотників були добре відомі в історії люди. Одні з них був предком композитора Миколи Лисенка. Сотником у Березні брат гетьмана Івана Скоропадського Василь. Саме від нього пішли всі відомі Скоропадські: гетьман України Павло Скоропадський (1918 р.), Іван - засновник Тростянецького дімінрапорту та інші.

З 1802 по 1917 рік Березна мала статус позаштатного міста. А в роки радянської влади, до 1960 року, існував Березинський район. Зараз це селище міського типу Менського району.

Варто згадати, що в Березні було аж 10 церков. Одна з них, Вознесенська, прозвана козацькою, увійшла у світові каталоги як видатний пам'ятник церковній дерев'яної архітектури. Збудована з дерева без жодного гвіздка, вона простояла більше 175 років і була зруйнована в 30-х роках минулого століття. Ікона та іконостас її зберігаються в музеї Українського образотворчого мистецтва і займають окремий зал. Найстарішою була церква Благовіщення, збудована в межах фортеці. Існує легенда, що в ній були спалені татарами місцеві жителі. Храм неодноразово відбудовувався, але був зруйнований радянським динамітом та пінемською бомбою. Нині діє лише одна Петровівська церква.

Березна мала Медуборзяну право і свій герб - на блакитному тлі зелена береза з плаблю і стріллю, зірками й півмісяцем.

Березна славилася як торгове місто, в якому тричі на рік проводилися великолідні ярмарки, на яких приїжджали купці з багатьох країн. Існувало 20 ремеслических цехів.

Місто мало перекиній і народний хор. Наїрнікінчи минулого століття тут збудоване перше в Україні співоче поле в сільській місцевості, на якому щороку виступають творчі колективи області. Співали тут і артисти з Києва. Березна має свій народний хор.

Селище відоме своїми кобзарями, лірниками. Тут народилися всеукраїнський композитор і диригент Григорій Ветровка, лірник Аврам Гребеніс, Герой Радянського Союзу Петро Лінгафай. Чимало усталених людей і в інших сферах діяльності.

Странною трагедією для березинців стала Велика Вітчизняна війна. Багато сотень людей було знищено, забрано в рабство, багато славних патріотів не повернулося з поля бою. 1263 жителі Березни пішли на фронт, повернулася живими лише пораненими всього половини. Зараз у селищі на 5300 мешканців залишилося менше сотні учасників боївих дій.

Із здобуттям Україною незалежності Березна може повесличати свою славну минувшину.

Іван КОРВАЧ,
князь із Березни,
член Національної Спілки письменників України

Коли іхатимете дорогою із древнього й славного містечка Коропа до колишнього райцентру Понорниці, то, перетнувши нашу тихоплінну величаву Десну, потрапите до великого і давнього села Оболоня, а звідти за якусь часинку зайдете у невеличке село "Рихли".

Залишки цегляної брами та муру на узвіші, кілька напівзруйнованих будівель, в глибині - майдан: на цьому місці колись стояв собор... Якщо ви раніше зачудовано розглядали хромолітографію Пустинно-Рихлівського Свято-Миколаївського монастиря кінця XIX століття, були вражені його величчю, ви будете не менше вражені побаченним зараз. І ще раз відчуєте всі руйнації революції буревіного двадцятого століття. Та згодом, на прикладі Рихлівської святині, впівните, що дух можна зігнути, притлумити на якийсь час, але не зламати.

РИХЛІВСЬКА СВЯТИНЯ

ПОНДІД триста років тому (у 1620 році) тут рів і той клей, на якому, за переказом, викладеним Філаретом Гумилевським в "Історико-статистичному описанні Чернігівської єпархії", бортник (божоляр) з Оболоні побачив ікону Святого Миколая і приніс її додому. Та на рівні ікони не стало. Бортник знову пішов до клена, ікона була там, і він знову забрав її додому. До чудотворної почали приходити молебні, а немінні отримували зцілення. Через кілька днів ікона втретє очікнула коло клена. І на тому місці спочатку збудували каплицю, а згодом - дерев'яну церкву Святого Миколая. Двічі на рік, в дні Святителя Миколая, оболонський священник отець Василь в цьому пустинному храмі провів літургію. Одного разу, на травневого Миколая, він не пішов на відправу, і вночі уві сні йому з'явилася Свята Миколаївська діва, покорюючи, що ця церква багато людей ("як очечки без пастуха"), а він ліпітися. Свята зпрокинувся і, відкупивши себе зле, закрих, "Рихло, рихло вейті мене в храм до святого Миколая Чудотворця іконої!" (Слово "рихло" з польської мови перекладається як "шивідко"). Бажання храмового священника було виконане. В цей же час під час Новгород-Сіверським монастирським отцем Федором постав прекрасний іонак із іменем отця Василя з підлоги монастиря. Із Коропа, за припущенням історика О. Лазаревського, вихідці з простого народу, їх доля, злет і падіння, то - дуже цікава історія, яка потребує окремої розмови.

З БЛАГОСЛОВЕННЯ

Чернігівського архієпископа Лазара Барановича Василя Многогрішного почалися в Рихлах і почав розбудову монастиря. Збудував дерев'яну церкву, інші споруди, купини пали, озера, три млини, синокіну землю під назвою Трусоніца та разом із Савинським перевозом подавав Рихлівській пустині. Дем'ян Многогрішний подарував Рихлівській пустині. Дем'ян Многогрішний подарував селу Будище і два мlini. Обитель опиувалася гетьманами: Іван Самойлович, Іван Скоропадський, Данило Апостол. Немало зробили для примищення слави і благаєства монастиря настоятель: отець Серафим, отець Лука, отець Мельхиор, отець Евгеній.

За декілька десятирічок рік дерев'яні будівлі братів Многогрішних стали руйнуватися і були розібані. На їх місці при сприянні Федора Каїановича, Петра Чижевського та інших благодійників та Польської церкви була побудована церква великомученика Федора Стратилата, у 1757 році - інженера Миколаївська церква, у 1767 над монастирською брамою звели дванадцять аркових арок.

Кілька років тривало спорудження собору на честь Миколая Чудотворця. У 1754 році майже збудуваний храм потерпів від пожежі, і тому лише в 1760 році п'ятнадцятий собор, зведеній за проектом знаменитого архітектора Растріллі у стилі бароко, змогли освятити. У 1749 році була побудована церква великомученика Федора Стратилата, у 1757 році - інженера Миколаївська церква, у 1767 над монастирською брамою звели дванадцять аркових арок.

Рихлівський монастир переживав і часи розквіту, і часи скруті.

У 1749 році імператриця

Елизавета Петрівна дала грамоту, якою підтвердила його володіння, також звеліла відпустити кожного року із державних доходів на ремонт і утримання 500 рублів. У тому ж році до монастиря було приписано Сосницькі Рувимські Пустині.

Світлана Карапуба (першопроходець Рихлів), бо вона знає тут усе.

Святі почутули охопили її, тодійшній начальник відділу у справах сім'ї та молоді. Нині заступника голови районної держадміністрації, а взагалі - просто мудру і щедру душою жінку, коли вона ширше описила на рихлівській землі. І загорілася мрією - хоча б частково повернути що переліну людям.

ЩЕ РАНІШЕ древню святиню відкрив для себе Михайліо Півень (підприємець, потім голова районної держадміністрації). Приїздив сюди в добрій складні хвилині життя, срічно вибрав незрівнену красу, благодатну ауру і також плекав мрію - відродити.

Багато людей мріяли про те, що із країни з'явилося якось нове чудо. Серед них і краснавець Віктор Мінськ. І ось щасливого року 1999-го мрія почала втілюватися в практичні справи. Тоді в Рихлах вперше працювали міжнародні волонтери з працівниками міжнародного волонтерського центру. Розчистили територію, проклали через зарості дорогу до місця, де явилась Чудотворна ікона Миколая Святителя. А цього року волонтери в Рихлах працюють вчетверте. Багато заслуговували заслугами доброти та любові до святої святої.

Саме тут любов'ю і доброю ротою вже другий рік випливав на "важких" підлітків, організовувачі та багаторічна дружба, та головне - розуміння.

Невиннано зміялися Віхи, перетворившись у літній центр реалізації молодіжних програм Коропини. Немов магніт, притягує ця місцина до себе. Побувавши тут хоч один раз, хочеться повертатися ще іще, помріти біля стін майдану великої церкви Святого Миколая, що зводиться за проектом і на кошти Михайліо Півнія. Іще раз відвідувати її залежимо від землянині і вічності людського дужу.

Невиннано зміялися Віхи, перетворившись у літній центр реалізації молодіжних програм Коропини. Немов магніт, притягує ця місцина до себе. Побувавши тут хоч один раз, хочеться повертатися ще іще, помріти біля стін майдану великої церкви Святого Миколая, що зводиться за проектом і на кошти Михайліо Півнія. Іще раз відвідувати її залежимо від землянині і вічності людського дужу.

Валентина МИХАЙЛЕНКО

Мотрона Григорівна Крупка дуже нагадала мені мою ненайкращу. Така ж матірна, турботлива, душевана і, як моя, - мати трьох дітей, котрі виховалися добром, порядними, вивели їх у світ, надихнули їм тепла, щирості зі свого материнського серця, віри в Бога і добрі, а ще однічної любові до рідної землі. Така непідробна щирість, гостинність, материнська турбота розорвалиши в моїй душі сокровене, і я вирішила дізнатися про життя і долю цієї Матері.

- Доброї здоров'я Вам, Мотрі Григорівно.

- Здратуйте, проходьте, я вас молочком пригощаю і свіжою рибкою. В мене свято сьогодні, синок приїхав з донечкою. Скільки роботи переворобили, пора ж тепер гарячка. А Микола охочий приблизити ще з дитинства. Ось і сьогодні чернина корзинкою на нашому ставку і спіймав кілька щок.

Діялося на їх жінку, милючись і затишнюю оселю і розумію, чому раніше жилося веселе, а може, і щасливше. Здається, цього благодатного куточка на окопці переворобили на торкунілля змін сучасності. Немов перенесся у давнє українське село: зручно промістилася катинка, обперезана зусібні квітами і садом, купають верблі віти у ставку під двором, по-підтіном - копички сіна, а навколо - спорищені стежки.

У хатині немов у світлиці, дарма, що господиню згнтула робота - у кімнатах рушники, вишивані картини, і все її руки, кохані і фотографії найдорожчих її людей: дітей та онуків.

- Ось моя Катруся, це Коля, а це Петя. Трьох ростили з чоловіком. А тепер довелося і вдовою долі спільноти. Життя, життя... Так швидко вони минуло, що й пожити не встигла, знала одне - роботу, що дітям легче жилося. А тепер вони за мене вболівають, чим можуть, допомагають.

Добре в мене діти, спасибо Богу, я мюлюся за них і відень, і вночі, щоб жили в міри, алагоді, щоб все в них вдавалось, і щоб всім людям було добре.

Скільки тепла, щедрості променялось з очей цієї літньої жінки, що, певен, вистачить його на всіх, хо чрез переступити порог цієї хати.

- Раніше шили щодня. Тепер і сама дивуюсь: роботи ж було - і в ланці, і на фермі, що й дома господарство, та коли вже бралися за вишивання, мали неодмінно закинчити. Спати не лягали.

А спали як! У неділю все село гуло. Тепер не так. Все вмикають магнітофони, а народні пісні не почуєш. А то ж - душа наша, її берегти треба, вона ж бо виходжу і надихає...

В см'ї Мотрони Григорівни писна завідка шанувалася.

Помочувала хвильку і переконано:

- В кожній людині є доля і талан, якими надійде Бог, а коли вже не пощастило - терпи, бо то така доля.

Покірність, чесність, порядність і разом з тим висока жіноча гідність - ці однієї риси, притаманні українській жінці, здається, злилися в цій сухенькій жінці в одне ціле.

Давно осело Крупків не чула пісень, а на Страніні прихали з церкви, ще навідалися колишні колеги, наспівалися, і ожилася приниціпілька душа, і наяві оселя, притихнувши, заслухалася рідної пісні.

У Мотрі з Миколою вісілья було скромні. Нізько було його видувати: Микола жив з маучкою, Мотра росла напівсиротою, батько рано помер. А мама, Оксана Кирилівна, залишилася для трьох своїх дітей прикладом доброти, материнської щедрості і любові до рідного краю.

Родом вони з Бондарів. Тепер і села такого немає на карті, на тому місці в 1958 році створили військовий полігон, а жителів тамтешніх сіл виселили.

Козарі вибрали вони не випадково. Поруч - ліс, ставок, річка. Мальовничі куточки надували рідні Бондарі, і Крупки, разом із родичами зупинилися в цьому селі. Так на-

родився в Козарах переселенський куток.

На той час в Мотрі з Миколою народився Петро, було йому лише місяць, коли довелось кидати свою хату і тутитися по людях, доки не збудували нову хату. Добре, що господар будував майстрем тесляріні справи, тому все, що зведено в цим дворі - справа його рук.

Слухаю цю жінку і дивуюсь її невірчному оптимізму, працелюбності, прязні.

Скільки горя пережила вона за свій вік, скільки роботи перебороли її святі материнські руки, які дбали про дітей

державного управління і місцевого самоврядування, Міжнародний інститут державного управління (Париж). Успішно працювала у Київському міськвиконкому, у Кабінеті Міністрів України.

Здібних, розумних, талановитих у всі часи шинували. На шляху Петра Миколаївича Крупки, нинішнього заступника Державного Секретаря Кабінету Міністрів, начальника юридичного департаменту зустрічалось багато добріх, порядних людей. Певно, що заважки їм, а найперше отому дому і споришеві стежки, які вивела його у світ, свій слів'яно-індо-європейський

макаронний підвал, які зробили його звіднішньою особою. Але вони не засинялися: ішли голодували, просили істі. Мама ніколи не відмовлялася. Я наче й тепер відчуваю смак П. Мілінцін з картоплі і дерті...

Милююся, очей не можна відвести

одії вишивок. Вся ця краса, що квітає в душі, проростала під слідуючою голкою на всіх її витворах. Надбала іх Мотроні Григорівна - тепер всім роздарює. А мамину сорочку береже, подарує Петі в його музей. Традиція - збирати і берегти речі старовинні - передала і старшому сину, який обладнає невеличку святочну музейку українства, в якому і мамині прядка, і цап, і коцур, і нечайне гаптування.

Дивується, як вона все те встигала колись робити і особливо тепер. Подумати тільки: мами в такому віці корівку, господарство, тримати оселю у такій чистоті. А раніше що ж і на фермі трини на день ходила. Зими були не такі, як тепер, кучугури снігу, а дорога на ферму - через поле. Ставала Мотра на ліжку - і до своєї корів'як. Вони її любили, а вона всім імена давала, кожній лігді слово мовила. Була Мотра в передових: по три з половиною тисяч літров молока на рік від корів надіювалася. Отримувала за те нагороди, премії, подарунки...

Найти одного разу пісню про неї на обласному радіо співали.

- Працювали багато, николи було й пости. Старалися жити для дітей і завади них. Було не так, бо нічим розвантажували поїзді, відтігували подалі від колії будівельні матеріали, а вдень працювали на копрах. Зате яка радість була, коли в під 31 грудня по нашему мосту пройшов перший потяг!

До речі, у військовій хроніці ті роботи знайшли відображення в короткометражному фільмі "Мости м. Києва". У 1944 році загинули студенти річкового технікуму був заражений від будівлення управління, і нам довелося труditися на Дніпрі, Десні та Пріп'яті, готовуючи ці велики річки для судноплавства. Літів після перемоги над фашистами, на початку вересня сорок п'ятоого, я повернувся до Києва, що ходите по цій землі, безмежною доріг і річні серця, дікую. Мамо, що містя таку ширу і щандітну. І за рушини ці, які не мають цині, і за парене молоко з печі, і за те, що не зачестріли і не збайдужили, залишилися Людиною, Жінкою, Матірю. Що бережнемо майданчик відпочинку. Із цим крионію ти викупати, що зупиняє подорожник, піли студену воду...

На думку спладають слова, відомі кожному школянину: "Скільки б тобі не було років, п'ять чи п'ятдесят, тобі потрібна маті, і ласка, і погляд. І чим більша твої любов да матері тим радише і світліше життя".

Життя Мотрони Григорівни, попри всі проблеми, було сповнене радісті, щастя. А то вже воно і справді, оте щастя?

В дитинстві цією була мамина колиска.

Мотра із старшими чекали неділі, що тобі ти церкви на службу. У храмі на кілосі співали брат Павло. Ця здібність його згодом переросла в душевну потребу. Він нероздолно жив з нею.

Мотра живе за Божими законами людяністю й добро. Раніше і вранціно, і вечірно служби вистоювали, зараз важко стало. Тепер до церкви хідба що на свято велике чи говіти піде з сусідками в Іржавець або Носівку...

Микола ЛЯШЕНКО

Від автора:

Широ вічні долі за те, що у

співавши цим матеріалом послала мені

карівну землячку Наталію Каложку.

На фото: зварю сину борщу. М. Г. Крупко та син Петро.

Листи
наших читачів

ЩО ЗАЛИШИЛОСЯ В ДУШІ

Так сталося, що народився я в Бахмачі, а все життя пов'язав із Клевом. Власне, ту його частину, коли до людини приходить зрілість. А вона до мене прийшла, вважаю, після ночі з 5 на 6 листопада 1943 року, коли столиця України була визволена від окупантів. Досі перед очима палахотята покаже, у вухах гримлять вибухи, горить над священним містом небо.

А 10 листопада збірний загін студентів Київського річкового технікуму - серед них і я - вирушив на будівництво першого в Києві залізничного мосту в створі Видубицького монастиря.

Вздовж набережної спливали осокорі, чистили берег і по кризі вручну підтягували до створу будівельні матеріали. Осінь була рання, холодна, крижаний припали тисячі від берегів до фарватеру ріки, і нам часто-густо доводилося поринати у воду. Запам'ятала німецькі авіаційні бомбування, коли після розвідувальної "рами" на нас налітало по кілька бомбардувальників. Мало що могли зробити з ними дівчата-зенітниці родом із Сибіру, наші люди гинули на очах, одного разу бомба влучила просто в польову кухню...

Ми жили на лівому березі в приміщенні згорілої підстанції. Там 16 листопада я й зустрів свое шістнадцятиріччя. Було не до свят, бо нічим розвантажували поїзді, відтігували подалі від колії будівельні матеріали, а вдень працювали на копрах. Зате яка радість була, коли в під 31 грудня по нашему мосту пройшов перший потяг!!

До речі, у військовій хроніці ті роботи знайшли відображення в короткометражному фільмі "Мости м. Києва".

У 1944 році загинули студенти річкового технікуму був заражений від будівлення управління, і нам довелося труditися на Дніпрі, Десні та Пріп'яті, готовуючи ці велики річки для судноплавства. Літів після перемоги над фашистами, на початку вересня сорок п'ятоого, я повернувся до Києва, що ходите по цій землі, безмежною доріг і річні серця, дікую. Мамо, що містя таку ширу і щандітну. І за рушини ці, які не мають цині, і за парене молоко з печі, і за те, що не зачестріли і не збайдужили, залишилися Людиною, Жінкою, Матірю. Що бережнемо майданчик відпочинку, піли студену воду...

Процілися, час так швидко злетів. - Ідьте, нехай вас Бог оберігає. І вістащі шепочуту молитву:

- Віїжджаємо в путь,
Всі святі нас ведуть,
Ісус Христос впереді,
Матір Божа позаді,
Ангели по боках, заступіть
із синім крилом, заступіть

І в Божу дорогу проведіть.

До побачення, Мамо, живе довго, тримайтесь, бо Вам з для кого жити!

Микола ЛЯШЕНКО

Словом, за півстоліття науко-практичної роботи вдалося багато чого реалізувати. І я радий сказати землякам, що не прожив вису, що чесно йшов через літа від славного Бахмача до Києва.

Володимир
МИХАЛЬСЬКИЙ

НАЙДОРОЖЧА

Приїжджаючи в рідну Носівку, я одразу ж заходжу до рідної оселі. Тут кожна дрібничка нагадує про маму. Мотрону Кирилівну, хоч і не час її вже 15 років на цім світі, але я намагаюся зберегти наші пам'яті, як було колись зажади змін, які зробили з нею тут завжди чекають. Ця оселя стала надійним прихистком моїй душі, причому динамічною.

Два рази в річку не вступши, кажуть. Втім, бувають щасливі випадки, і які з цією літньою жінкою, бабусею-матір'ю із села Козарі, що на Носівщині. Вперше переступивши поріг цього обієкта, не помітила яким чином потрапив у храм добра, нашої святої віри і українства, немов доторкнувшись із свою іконостасу нашої історії. Наше побудування побачення з свою маюмо.

Го малечку, він став таким шанованним, досить успіхів.

Петро Миколаївич відчінний рідним просторам, своїм святім Чернігівським землям, які завжди оберегали і допомагали своїм донькам і синам.

Дізнаєшся про те, що Чернігівська земля земляцтво почала спорудження дороги, які з'єднують Носівку, Козарі, Козельець з столицею нашої держави Києвом, Петро Михайлович просто не міг залишитись осторонь цієї справи.

Будутися шість кілометрів незвичайні дороги, дороги, які ведуть до місць, які везуть великого Кобзаря до Канева, щоб поховати його на Чернечій горі - сквилькою дороги сад, розчищимо річку, обладнано майданчик відпочинку...

Будутися відчайдушні пісні, які везуть зі східної сторони, із східної сторони, які везуть зі східної сторони...

Спілкується з тобою, що вони везуть зі східної сторони, які везуть зі східної сторони...

Спілкується з тобою, що вони везуть зі східної сторони...

Спілкується з тобою, що вони везуть зі східної сторони...

Спілкується з тобою, що вони везуть зі східної сторони...

Спілкується з тобою, що вони везуть зі східної сторони...

Спілкується з тобою, що вони везуть зі східної сторони...

Спілкується з тобою, що вони везуть зі східної сторони...

Спілкується з тобою, що вони везуть зі східної сторони...

Спілкується з тобою, що вони везуть зі східної сторони...

Спілкується з тобою, що вони везуть зі східної сторони...

Спілкується з тобою, що вони везуть зі східної сторони...

БОБРОВИЦЯ

Твоя молодість давами синіми
Підінчалась у давні віки:
Ішли на змаг з твою сонячним іменем
Незборимі козацькі полки.

Ворогам у біді не корилася,
Пам'ятати чутуть заежди вони
Запальні роздоріжжя, де билися
Українці - народу сини.

Стукотини-гомонини ти составами,
Зановзято до всього, мов юнь,
Підімчамо в праці осяній
Твою пікність і гордість твою.

Бобровиця... - слава повниться,
Слава повниться завжди жива!
Шумить пшеницями, дзвенить
Криницями

Доля твоя трудова.

Дмитро ГОЛОВКО

БОБРОВИЦЬКИЙ район досить компактний, розташований якраз на стику Чернігівської та Київської областей, він немов врізається в територію Ківщини, що тривалий час породжувало чутки, ніби столична область рано чи пізно прибере його до своїх рук. Це не сприяло капіталовкладенням у соціальну сферу, а економіка, навпаки, експлуатувалася на всю потужність, тим більше, що землі тут переважно родючі.

Бобровицький район заснований у 1923 році. Іого територія була заселена ще в стародавні часи, про що свідчать археологічні знахідки, залишки городищ та поселень переду Кіївської Русі.

Села Браниця та Свидовець згадуються в документах, датованих 1155 роком, Вороньки - в літописних джерелах 13-го століття. Перші згадки про Бобровицю відносяться до 14-го століття. У 1996 році 800-річчя з дня заснування відзначили села Ярославка та Стара Басань, що своєю історією пов'язані з князівством чернігівського князя Ярослава - онука Олега. Тут і нині є урочища "Княжедвор б", "Карильонне болото", "Калинів кущ" та інші, що свідчать про ті часи.

Після ліквідації автономного устрою на лівобережній Україні в 1782 році Бобровиця увійшла до Ніжинського повіту Чернігівського намісництва. З 1796 року стала волоським центром Козелецького повіту Малоросійської губернії, з 1802 - Чернігівської.

Краї землі, ліси та луки належали поміщикам Кочубеям, Катериничам, Рутовичам, Раковичам, які сприяли розвиткові промисловості та сільського господарства. У 1807 році Кочубей побудував цукровий завод у Бобровиці, який діє і нині. У поміщиця Раковича в селищі Дедове (сучасна назва - Соколовка) було племінне господарство по розведенню свиней.

До поміщиків приїздили поети, художники, артисти. У маєтках Катеринича в Бобровиці та Марківцях під час другої подорожі на Україну влітку 1846 року побував Т.Г.Шевченко і написав кілька портретів членів родини поміщика, зокрема, виконав аквареллю портрет Ю.А.Афенідка, матері Катеринича. В лісі поблизу Марківці і нині стоїть красень-дуб, під яким, за переказами, великий Кобзар писав свою безсмертну "Катерину".

У 1859 році декабристи О.В.Поджіо та С.Г.Волконський з дружиною М.М.Волконською оселилися у Вороньках, де жила дочка Волконських Олена, що перебувала в шлюбі з М.О.Кочубеєм, власником Вороньків. Над їхніми могилами за проектом О.К.Ю.Янги було споруджено церкву - усипальницю (не збереглася). А в 1975 році на честь декабристів у селі споруджено меморіальний комплекс. Це єдиний

не поховання декабристів в Україні.

У Тимках, садибі Криницьких, відпочивав і право-

вав над своїми творами російський письменник М.С.Лесков.

1865 року було завер-

шене будівництво залізниці Курськ-Київ. Того ж року стала до ладу залізнична станція Бобровиця, що

сприяло розвитку торгівлі та розширенню зв'язків з промисловими центрами.

У 1891 році було засноване Майнівське низче сільськогосподарське училище, яке в 1920 році реорганізоване в сільськогосподарський технікум.

У 1898 році бароном Масндорфом був побудований цукровий завод у Новому Бикові.

У с.Новий Биків збереглася пам'ятка архітектури початку 19 століття - Успенська церква (1804 рік), у с.Петрівка - мурована Петропавлівська церква (1838 рік). У Старій Басані (хутір Тимки) досі стоїть будинок з мезоніном (один з небагатьох, що лишився без змін зовні і всередині) - зразок садибного будівництва 19-го століття.

У 1923 році в зв'язку з проведенням адміністративно-територіальної реформи Бобровиця віднесена до категорії селищ міського типу і стала районним центром, а в 1958 році воно віднесено до категорії міст районного підпорядкування.

У вересні 1941 року територія району була окупована німецько-фашистськими військами. 28 грудня 1942 року гітлерівці повністю спалили с.Піски. В той день загарбники закатаували 861 жителя села.

На фронтах Великої Вітчизняної війни захищали свою Батьківщину 18 тисяч 548 жителів Бобровицчини, 11 тисяч 699 з них за мужність та відвагу нагороджені орденами та медалями.

Уродженцями Бобровицького району є видатний український поет П.Г.Тичина (с.Піски), винахідник автоматичної гвинтівки та самохідного комбайну Я.У.Роціїч (с.Щасливка), народний художник України В.І.Лопата (с.Нова Басань), Герой Радянського Союзу О.С.Бичок і В.Л.Карнаухов (м.Бобровиця), П.Н.Зубко (с.Марківці), О.Є.Кривець (с.Піски), Д.Я.Шевенок (с.Ярославка), повний кавалерія орденів Слави О.І.Якушко (с.Кобижча) та І.Г.Величко (с.Бригінці). У Бобровиці мешкає Герой Соціалістичної Праці Г.Й.Лілік.

На Бобровицчині встановлено два пам'ятники Т.Г.Шевченку (с.Нова Басань та с.Кобижча), 27 обелісків Слави, упорядковано 68 братських та 41 одиночну могили воїнів, що загинули під час Великої Вітчизняної війни, споруджено меморіальний комплекс декабристам (с.Вороньки, 1975 рік), пам'ятник П.Г.Тичині (с.Піски, 1981 рік).

БОБРОВИЦЬКИЙ РАЙОН

ЩОБ ДУХ НАШ ТВЕРДІСТЮ НАХІНУВСЯ

Цього року Анатолію Погрібному виповнилося шістдесят. Вік мудрості, вік попередніх підсумків зробленого за життя. Вік раздумів над сутністю буття й активної передачі надбань, свого досвіду осагнення дійсності молодішим, тим, хто йде за тобою. І високе звання Вчителя сприймається юже не як аванс на майбутнє, а як гостра відповідальність за те, що буде після тебе. Філософський вік.

Може, їй чре з любить приїздити в рідне Мочалиці, де така тиха і приста атмосфера, де природа діє первозданністю, а некрімські польські пейзажі сплющують душу справжньою благодаттю. А що тут можна неспішно попроцівати в саду, посидити біля біджі, покосити траву, попрощати город. Прядівки селянські курини продовжують жити в ному. Та найголовніше - тут, у Мочалиці, найкраще думається, найкраще мислиться (і немало тем, яскраво окреслених у його книгах, немало проникливих образів виразів біля порога батьківської хати). А ще тут найкраще згадується.

А підсумовують Анатолію Погрібному є що. Скількох студентів зачевіть за жите, навертою до історії українського письменства, скільки зробіть для розвитку теорії літературної творчості, літературознавства, літературної критики. Знають його в Україні та да-

леко поза її межами і як пристрасного публіциста, вояжини за рідну українську мову, визначного громадсько-культурного діяча, якому болять проблеми школи і вищої освіти, труднощі становлення національної дії, придруженій імперською ідеологією "старого брата" протягом майже трохи з половиною століття, до якої відноситься тут, у Мочалиці, найкраще думається, найкраще мислиться (і немало тем, яскраво окреслених у його книгах, немало проникливих образів виразів біля порога батьківської хати). А ще тут найкраще згадується.

А підсумовують Анатолію Погрібному із що. Скількох студентів зачевіть за жите, навертою до історії українського письменства, скільки зробіть для розвитку теорії літературної творчості, літературознавства, літературної критики. Знають його в Україні та да-

мохалицькі землі. Слова з пісні земляка і друга Дмитра Головка "На зорі мене, мамо, збуди, хай надворі зими перешуг. Я тобі від криниці води націлісній день наношу..." - неначе зліпок із синявської любові Анатолія Григоровича. Соратницею в боротьбі за вільну Україну, за чистоту і велич материнської мови, найпершою помічницею можна назвати його дружиною Галину Григорівну, батьківською надією і продовженням - синів Віталія та Валентини.

Понад двадцять літ єднака нас дружба з Анатолієм Погрібним. З відмінної теплі листи, цікі вітання. Але найбільша пам'ятівся зустріч - чи то на київських квартирах, чи в Мочалиці. Не раз варвали разом рибу юшку чи гарганчаку, водночас дискутуючи, яким має бути життя, що нового в українській літературі і якими шляхами йде літературний процес... Він і тоді далеко дивився вперед...

Віктор КРИВОРУЧКО, Заслужений журналіст України, редактор Бобровицької районної газети "Наше життя".

На знімку: сини Мочалиця - поет Дмитро ГОЛОВКО та професор Анатолій ПОГРІБНИЙ.

Мільки факти

І В БОБРОВИЦІ є СВОЯ "MIC"

Вона була найскраснішим цвітом у букеті дічат - учасниць першого міського конкурсу краси. Десятка красунь демонстрували борончицьким і гостям міста свою вроду та інтелект, кіннівість італанті, розповідали про свої захоплення, показували вміння відглагати, походити на подіум. І всіх Олесія Костенко віддало виразливася - вишуканим смаком і енергією, витонченою рукою і вілевністю в собі гарної поставою і ходою, пінжіні співом і спінчуною мовою. Через те думка журі була однозначною - саме її присудити звання "Королеви краси" і коронувати як переможницю конкурсу "Красуня-2002".

Сторінку підготував Віктор КРИВОРУЧКО.

Не втомлююся по-доброму дивуватися тому, скільки красивих, талановитих, своєрідних людей народжує й випускає в світ моя Чернігівщина. І щедро дарує їх всьому світу!

Саме таким є наш земляк Микола Антонович Лішченко - керівник Носівського осередку товариства "Чернігівське земляцтво", директор інформаційно-рекламного центру Кіївського Національного університету імені Тараса Шевченка, директор унікального видавництва "Бібліотека українця".

Народився Микола Антонович 17 травня 1946 року в деревному мальовничому містечку Носівка. Добре навчався в школі, змалечку займався спортом, верховідом серед ровесників. У п'ятому класі уперше побачив фотографа з апаратом й відтоді захопився фотографією. І досі таких успіхів, що його знімки охоче вміщували газети. По закінченню школи подався до Києва поступати до столичного університету на факультет журналістики. Не добрав балів, довелось юнакові йти до армії. Та після служби знову поїхав до Києва і таки став студентом. Гарно навчався, цікаво, обрізно писав, а головне - досконало оволодів фотосправою. Не випадково його після отримання диплома запросили на посаду викладача фотожурналістики в університет.

У 1991 році, коли Україна стала незалежною державою, Микола Антонович, так би мовили, на свій страх і ризик заснував видавництво "Бібліотека українця".

- Знаєте, мій прадід був знаменитим садоводом, я й сам дуже люблю саджати виноград, груші, яблуні... - циркою каже він. - І, організовуючи видавництво, мріяв, обрізно пакуючи, не вмів навіть саджати сад українського гідного майбуття, сіяти в суворійній Україні розумне, добре, вічне...

САДИМО САД УКРАЇНСЬКОГО МАЙБУТНЯ

- Важко було на початку?

- Не те слово... Та й зараз нашому невеличкому, але дружному, залобленому в справу колективу не мед... Головне - переконати тих, хто має гроши, урядовців, пожертвувати кошти на святе діло. Як там тяжко не було, ми видали вже понад 200 книжок. Тут, перш за все, правдива історія нашої прекрасної й нещасної історії України. Зокрема, побачила світ грунтова праця І. Буняка, А. Буняка, С. Комара "Сторінка історії Носівки", де поширилося, цікаво розповідається про наше містечко, якому вже минуло 855 років. Надруковані нариси про славних козацьких гетьманів, борців за свободу нашого краю, про видатних письменників, художників, артистів...

- Недавно на шаптах нашої газети ви сквильовано, темпераментно розповіли про подвижницьку діяльність вашого видавництва. Зокрема, наголосили, що ваші книжки популярні не тільки на теренах України, а й на далекій Тюменщині, куди ви літали з групою відомих людей нашої держави...

- Так-так! Розуміли буди і ми, і наші земляки на Півночі, не ховали сліз при зустрічах. Між іншим, на Тюменщині, на Ямальській землі в Росії мешкає й працює десь 60 відсотків українців від загальної кількості жителів.

- Мабуть, ви розповідаєте там і про товариство "Чернігівське земляцтво", і про свій осередок...

- Аякож! Адже там немало чернігівців, є й ніжинці та носівці. Я ім хочеться почути про рідний край!

- Отож давайте наблизитися до осередку...

- Знаєте, що до його утворення я ніжно, трепетно

ставився до своєї малої чарівної батьківщини, намагався щось робити для неї. А коли мене обрали керівником осередку, коли об'єдналося кілька десятків носівців, я і мої товариші відчули особливу відповідальність і за Носівщину, і за вихідців з неї в Києві. Моїми заступниками стали шанованій Петро Іванович Медведів, Валерій Степанович Дубовик, Микола Якович Скотар, Сергій Борисович Жигало. Опрацювали план роботи і, так би мовили, зачакавши рукаю, взялися за його втілення в життя.

- Минуло два роки від утворення осередку. Чим можете похвалитися?

- Скажу одверто: непросто займатися добробічністю в наш складний, сповнений економічних негардів час... І все же дещо зробили. Мовлю без зайвої скромності - пишаємося, що вдалося "пробити" прокладання 6-кілометрової ділянки на шляху Ніжин-Кіїв.

З приємністю назначу, що на наші листи-прохання фінансували роботи позитивно відгукнулися народні депутати - наш земляк Іван Степанович Плюць, Віктор Андрійович Ющенко. Неабияк дономіг шановний носівець, заступник державного секретаря Кабінету Міністрів України Петро Миколайович Крупко. Низький вдячний їм уклін за добротворство! До столиці стало більше за 30 кілометрів. Маю скажати, що це не просто шлях - ним з Санкт-Петербурга везли до Києва труни з прахом Тараса Шевченка. Отож осередок разом з керівництвом віршили зробити цю ділянку трасою ще й своєрідним живим пам'ятником геніальному українському письменнику. Висадимо обабіч її березки, а біля відкритого неподалік археологами городища посадимо

сад. Щоб мандрівники могли насолоджуватися красою берізок і саду, ласувати смачними плодами та ягодами. Звичайно, і ми, члени осередку, їдучи, як ви колись гарно, влучно написали, у гості додому, завертатимемо з радістю в зелений край, створений нашимиrukами...

- Гадаю, не помилюється, коли скажу, що ви, київські носівці, часто наїдуете рідний край?

- Так, хоча й рідше, ніж бу хотілося. Розумієте, дуже всі закручені на роботі, та й коштів малувато... Але навесні, що кожна наша з'яза в Носівці - то приємність і для нас, і для носівців. Принизимо книжки, перш за все, нашого видавництва, то для земляків в часі книжкового голоду - гарний подарунок. Влаштуємо концерти силами наших артистів, привозимо підручники в школи. Широ розмозляемо, піднімамо настірій, заохочуємо земляків к праці в ім'я України, покращення добробуту кожної родини. Щоб наші земляки, особливо діти та молодь, могли пристати до цілющих джерел культури, мистецтва, на кошт осередка купуємо їм книжки на цікаві театральні вистави, концерти популярних українських артистів, перш за все, з нашого краю тощо. Провели презентацію в Києві та Носівці книжки нашого земляка, Заслуженого художника України Миколи Стrelatila "Поезія в образах" та прекрасної збірки нарисів про рідний край журналіста Петра Медведя - "Мамин колиска". Вони видані на кошти Чернігівського земляцтва.

Всіляко підтримуємо чудового співака Віталія Свирида, дамо змогу носівцям насолоджуватися його "медовим" голосом.

- Розумію, що це лише частка діяльності вашого осередку. А що попереду?

- Ми створили добробічний фонд "Носівські земляки", який, перш за все, займатиметься культурно-просвітницькою роботою. Закликамо київських земляків наповнювати його коштами. Готуємо до видання книжку "Мі з Носівщиною", я її автор і упорядник. Будемо продовжувати зустрічі з земляками, надаватимемо їм посильну допомогу.

Як і раніше, працюємо у тісній сув'язі з Радою товариства "Чернігівське земляцтво", її відомий монознавець і педагог професор Кость Киселевський. Школа має 12 класів, підготовче відділення та дитсадок, якими опікується Союз українських Америки.

- Гадаю, пора назвати бодай частину славних носівців...

- Охоче! Я вже згадував шанобливим словом своїх заступників - справжніх патріотів нашої землі, як і Петра Миколайовича Крупка. Багато роблять для носівців Анатолій Іванович Медведів, який працює в банскій системі, Анатолій Іванович Жук з податкової адміністрації, Григорій Миколайович Тунік з банскій системі, Любов Михайлівна Колесник з Міністерства культури, Володимир Васильович Дронь, Валерій Степанович Дубовик, Михаїл Валентинович Кочубей, Ольга Іванівна Кривенко - редактор нашого видавництва, Богдан Старожук - редактор нашого видавництва, Ігор Володимирович Ляшенко - редактор "Інвестиційної газети".

- Хочу побажати вашому осередку, вам, Миколо Антоновичу, нових успіхів у добrotворстві!

- Скільки стачить сил, ітімимо до земляків з відкритим серцем, ширими помислами, вірою, надією, любов'ю!

Віктор КАВА

Пільги факти

Заслужена відзнака

Нинішній рік для відомого українського поета й керівника народного співочого колективу "Родені" Олексія Донечка відзначився ще однією високою відзнакою - національної земляції було пошановано Почесною грамотою Верховної Ради України "За особливі заслуги перед українським народом". З чим цікаво вітаю вісі земляки-співаки!

Під крилом святої Покрови

Як відомо, в Бразилії теж існує чимала українська співачка, більшість якої не пориває з рідним краєм, ізанує мову, національну культуру. В цій співачці відіграє роль підтримка церкви. Так, школу при парфії Покрови Божої Матері опікуються вчителі-членки. Саме земляки їм уважають четвертою, а то й п'ятою поколінням відомікою.

Школа розпочала свою діяльність із початку 50-х років з аматорського гуртка. Після будівництва власного приміщення школа стала суботичною з трьома класами: де випчається мова, народний танець та гра на бандури.

Чаши за океаном

У Філадельфії, великому українському осередку, працює "Рідна українська школа", якою керує відомий осітіанський діяч Олександр Лужинський. Там працює 24 вчителі, кількість учнів сягає близько 300 чоловік. Крім українізмів предметів, винадається релігія, дівчата хор та драматичний гурток.

У Нью-Йорку школа працює при товаристві "Самопоміч" і слава своїми почтами 40-х років. Організував її відомий монознавець і педагог професор Кость Киселевський. Школа має 12 класів, підготовче відділення та дитсадок, якими опікується Союз українських Америки.

На березі кленового листя

У Вінниці працюють дві українські школи. Одна з них, яка функціонує при "Просвіті", почала свою історію в 1950 році у зв'язку з запланованим воєнізмом переселенців з Європи, друга розміяла леви зностроючі.

Чернігівці на міжнародному фестивалі "Педагогіка ХХІ-го століття"

Коли заїжджає софія і ніжні пелюстки лемон сін, вкриєть вулиці, в Одесі з таєджаються чітальні, щоб дізнатися про нові напрямки у педагогіці, культурі, обмінятися досвідом, методиками, думками.

А організував і створив це свято педагогічні думки чернігівчан Петро Іванович Мовчан із командою однодумців. Родом він із села Маслін Чернігівського району. Сільський народний після школи приїхав до столиці і вступив на філософський факультет Київського університету імені Тараса Шевченка. По закінченню він направився до Одеси. Зарахувавши кандидат філософських наук, доктор Петро Мовчан працює на кафедрі філософії індієцько-турецького державного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського. Людина, не байдужа до проблем освіти, ви очілює Асоціацію "Світ через культуру".

Чернігівчани і представники інших українських земляцтв виступили з піснями освітніми програмами. Маріна Навроцькот отримала сертифікат за чудову програму "Відеологія для 1 класу". Богдан Сердюк провів семінар "Інтерактивні інструменти сучасної освіти". Редактор У.І.Ліпа Довго підізнала ознакою за роботу освітнього канала та циклом ізраїльської "Біблії лемто". "Історія села Березів" (Чернігівщина) та Наталя Заболотна провели циклівий семінар практикум "Закони Вісімнадцяти. Косміческі та Человеческі". Виступала інтерес доописувальна і два практичні заняння "Музика і здоровий способ життя", проведено Районне Відділення "Відома Гулець". Відома художниця і поетеса з Чернігова Гульнар Чернік представила це поетеси і виставку картин.

КРАЇНЯ ХАМА

Пам'яті
Віталія КОВАЛЯ

Немає тут сестри
чи брата,
із димаря не сходить
дим.
Стойть, як свічка,
країння хата
під небом чистим
і святым.

I стежка в полі,
і тополі,
і незапотинаний спорни,
і тихо в узголів'ї долі
ти теж, як свічечка,
горни.

А світ холодний
обступує аж соди,
де все в захланні
відмирає -
і люди, і ниви, і сади.
Тому ѹ таکа печаль
у горі,
тому ѹ слова
тої гарячої,
що наїві немирні зорі
вночі над хатою
мовчать.

Лиши ти, як свічечка,
зоряси
за Україну і за те,
що тільки й маси,
тільки знаєш
самотнє дворище сяяне -
оно трухляве крайно
хату,
де злідні стогнуть
по кутках,
і Україну, наче отрату,
несе на заморених
руках.

Стойть хатина посивіла,
а в ній душа твоя живе,
як свічечка, що догоріла
у небо чисте горькове.

Леонід ГОРЛАЧ

ВИПУСКНИКАМ

Від рідної
школи
порогу
в широкий
омріянин
світ
Простяглися
ранкові
дороги
і кличути в
оринний політ.

Доріг дарувала багато -
В поля, на заводи,
в блакит -
Вітчизна хокана, як мати -
Ну як же її не любити?
В дорогу виходи
на спання,
Щоб разом із сонцем
пройти
Жити все, усе до
останку,
До світого долі-мети.
І хай вам завжди, як
знамена
На обраний, вани путь
Любиме ім'я "Україна"
Сія маяком у житті.

Андрій БАБИЧ

ЯК ВІЙНА ШАЛЕ, ТО ЗАКОН НІМІЄ

- ✓ Війна рухає прогрес на той світ.
- ✓ Бог створив атом, чорт атому бомбу, а болоти - АЕС.
- ✓ Навіцо світова війна, якщо є першість світу зі стрільбами?
- ✓ Коли Рим не мав можливості воювати, він широ боровся за мир.
- ✓ Аби не вороги поступу, зброя буда з набагато досконалішо.
- ✓ Сатана: "Люди розм-

ножуються - тому і бомби будосконалюються!"

✓ Оборона країни має бути міцішою за будь-яку дружбу.

✓ "Цар-пушка" дивиться у майбутнє, тому вона й не стрільє.

✓ Не тримай дуринці у гамниці, інакше ворог з них не скористається.

✓ Хто бойтися своего командира, тому не страшний будь-який ворог.

✓ На поворотах історії фланги змінюються.

городжували, тоді б найбільша шанували того, у кого наїменше нагород.

✓ Там, де не судять переможців, написе беззаконня.

✓ Щоб не отримати на передону, в тилу творив чудеса геройсьму.

✓ Внутрішній страх зміниться, якщо відкрити рота.

✓ Той, хто спирається на багнети, мусить їх завжди відмінати на собі.

✓ На поворотах історії фланги змінюються.

✓ 1 один у полі війн, якщо захищає рідине поле.

✓ Проблему миру можна вирішити, якщо гармати зарадити хлібом-сілью.

✓ Поганий той солдат, який не мріє стати генералом, але ще гірший той генерал, який не хоче бути солдатом.

✓ У війні старою зброяю перемога за тим, у кого кращі музелі.

✓ Дружба теж завойовує країни.

Володимир ГОЛОБОРОДЬКО

Вибрики Петаса

Борису Михайловичу Зайцю -
нашому іменитому землякові, вихідцю
із затишного Срібнянського Подолу,
котрий уславив тихий і добрий Заячий рід цирковим мистецтвом, народному артистові України, Людині широкої і багатої натури в заклечану червневу пору сонцесяйного сімидесятиріччя.

Якщо на душі чи тривожно, чи гірко,
Або, не дай Боже, розкис -
Плох зверху на все і подається до цирку,
Де править Великий Борис.

I будь ти з низів, чи, звинчите,
з еліти,
Старим, чи новим, чи крутым,
У цирку ли всі - зачаровані діти,
Нам ясно і весело всім.

Говорять, що цирк - найдревніший в китайців,
Там в честі Великий Дракон,
Та славимо ми Українського Заяця,
Йому наш земляків поклон.

У Нього модерна на тім'ї кошиця,
Немов з індіанськими племенами,
Це ж треба було так слухатися долі,
На межі Прилук і Ромен.

Там стільки дивин у старому Подолі,
Який омива Лисогір!
Це ж треба було так слухатися долі,
Що з різ там арени кумир.

Він згодом добрався до самої столиці,
Людей і звірів помирив,
І як не ціляли чиновні рушниці,
Зберіг Він натхнення порив.

Світі Він приборкав близькі і далекі,
Як власний подільський город,
За це Його славлять воїни і лелеки
І весь український народ.

Ще древні казали: "Життя - це аrena,
Там кожному дадена роль".

Та скажемо ми від душі:
"Достеменно,
В мистецтві Ти - справжній король".

У залі оцім той смеється, той плаче,
Той левом, той тигром ричить,
Отож, торжествує, наш
земляче-циркаче,
І гонки довіку скача!

Загнудав Петаса
Борис ІВАНЕНКО

ЩОБ НЕ ЧЕРВОНІТИ

- Ой, добре, тату, що ти пріхав. Я вже думала, що без тебе свій день народження відбудеться. А ось ти... Спасибі, тату, що не забув. А це що за пакунки?

- Пакунки, доню, то подаєш руки тобі. Пробач, може, щось не таке. Я вже від нинішніх мод відстав. За ними не веженешся. Та вже, що зміг. У самого проблем чимало. А прихав... як же, доню, я міг не прихрати! Ти ж у мене однечіка.

- Все ще, тату, в академії?

- В академії, доню. Та який з того толк. Дослідницьку ро-

боту практично не асигнують. Навіть зарплату з переборами дають.

- То ти вже міг бы все залишити. Пора й про відпочинок подумати.

- Еге, залишити не так і просто. Це тільки складні. Я вже за багато років втігнувся в наукову роботу, маю свій відповідник. Залишити, доню, це як поїзд раптово зупинити. Тримати її. Ще користь якусь державі.

- А ти ото працював над якими-сь винаходом, закінчив?

- Закінчив і навіть успішно. Вже новим зі своїми помічни-

ками зайнялися.

- Радю, тату, і пишаюся тобою. Академік! Тебе весь науковий світ знає.

- Е, доню, то таке. Дав Бог розум - працюй, розвивай науку. Це ж для людей. Держава ось на нові реікни стала, та ніяк розгону не набере.

- Який же ти в мене знаменитий, тату! Як мені приємно... Хочу тільки тебе, тату, попрелити, застегрети.

- В чому, доню?

- Та пусте. Зійдуться до мене гости, сидімо до столу, то гівже, будь ласка, утримайся з висловами, судженнями своїми.

- Як це, доню?

- Ну, постарається помоччати. Розумієш, компанія збереться солідна. З молодих. Тенерініх. Розумієш. То щоб чогось нівада не сказав. Старомодного чогось не боксував. А розійдуться, то ми теж з тобою налаїкаємося. Хоч до ранку.

- Що ж спасій, доню, за слухання понередження. Помошчу. Щоб тобі не червоніти за батька. Не турбуйся, не підзвіду. Чого-чого, а мовчачі ми навчилися ще за тих часів.

- Який ж ти в мене розумний, тату, і свідомий! Я тобою пишаюся! Не кожна донька може похвалитися, що в ней батько академік.

Іван СОЧИВЕЦЬ

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор Віктор ТКАЧЕНКО

Головний редактор Леонід ГОРЛАЧ

Засновник: товариство "Чернігівське земляцтво" в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.11.2001 р.

РЕєстраційне свідоцтво: серія KB № 5594
Адреса редакції: 01023, Київ, 23, Спортивна площа, 1, тел/факс 246-74-31.
e-mail: otchiy_porg@ukr.net

Редакційна рада:

В.В.Ткаченко, В.І.Авдеенко, Л.Н.Горлач (Коваленко), Б.В.Іваненко, П.І.Медайд, О.Г.Олійник, В.Є.Устименко.

За достовірність фактів, точність імен та прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відома видання. Рукоописи не рецензуються і не повертаються. Літературний редактор Віктор КАВА. Комп'ютерний набір Юлії Валовол. Верстка Галини Чайко.

Надруковано та заверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у ВАТ "Видавництво "Київська правда" (бул. Маршала Гришка, 13). Тираж 1500. Зм. 3905.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10